

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 264/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Jítkou Hasíkovou, JUDr. Jítka Hasíková s. r. o., advokátska kancelária, Jakubovo námestie 13, Bratislava, vo veci porušenia jej základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 17/2013 a jeho rozsudkom z 5. decembra 2013, postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 49/2014 a jeho uznesením z 29. mája 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 93/2016 a jeho uznesením z 5. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. mája 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 2 ods. 3 ústavy postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 17/2013 (ďalej aj „konanie okresného súdu“) a jeho rozsudkom z 5. decembra 2013 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 49/2014 (ďalej aj „konanie krajského súdu“) a jeho uznesením z 29. mája 2014 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 93/2016 (ďalej aj „konanie najvyššieho súdu“) a jeho uznesením z 5. januára 2017 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola rozsudkom okresného súdu z 5. decembra 2013 uznaná vinnou z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona, za čo jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 roky, ktorého výkon okresný súd podmiennečne odložil na skúšobnú dobu 30 mesiacov. Krajský súd uznesením z 29. mája 2014 odvolanie sťažovateľky zamietol podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku, pretože bolo podané oneskorene. Následne podané dovolanie najvyšší súd uznesením z 5. januára 2017 odmietol podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku.

3. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky malo dôjsť tým, že konajúce súdy ju uznali vinnou zo skutku, ktorý nie je trestným činom. Sťažovateľka do obsahu sťažnosti rozsiahlo prenáša svoju obhajobnú argumentáciu ku skutkovým okolnostiam svojho prípadu a jeho právnomu posúdeniu s tvrdením, že okresný súd nevenoval jej obrane žiadnu pozornosť. Zaoberá sa pritom otázkou prechodu vlastníckeho práva k požičaným finančným prostriedkom, ako aj náležitostí záväzkového vzťahu vzniknutého zo zmluvy o pôžičke, posúdením dodržiavania obvyklej opatrnosti poškodeného či skutkovou okolnosťou vystavenia zmeny týkajúcou sa jej záväzku voči poškodenému. Nadväzne na to namieta arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu, keďže z neho nie je zjavné, prečo „súd neuveril obrane obvinenej a výpovedi sv. [REDAKOVANÉ] a sv. [REDAKOVANÉ], ktoré zásadným spôsobom vyvracajú tvrdenie poškodeného a sv. [REDAKOVANÉ]... Súdy, v snahe preukázať sťažovateľke

vinu deformatovali určité dôkazy, určité dôkazy zľahčovali či bagatelizovali, čím im dávali iný význam, než expresis verbis vyplýval z ich samotnej podstaty. V dôsledku týchto skutočností následne ani právne závery neboli v súlade s riadne vykonanými skutkovými zisteniami, čím bol porušený hlavne princíp prezumpcie neviny ako aj z neho vyplývajúce pravidlo in dubio pro reo, či zásada rovného zaobchádzania a pod.“.

4. Sťažovateľka ďalej namieta, že napriek absencii vlastného právnického vzdelania, ako aj právne kvalifikovaného obhajcu nebola na hlavnom pojednávaní konanom na okresnom súde dostatočne poučená o začatí plynutia lehoty na podanie odvolania proti rozsudku okresného súdu momentom jeho vyhlásenia za jej prítomnosti. Poučenie o práve podať odvolanie v lehote 15 dní od oznámenia rozsudku jej malo byť podané „čisto formalisticky, bez vážnejšieho záujmu súdu o vysvetlenie zmyslu poučenia, čo nemožno vnímať ako právne konformné splnenie si povinnosti súdu poučiť sťažovateľku. Súd podľa názoru sťažovateľky jej mal poskytnúť poučenie tak, aby vzhľadom k jej individuálnym schopnostiam a svojej procesnej situácii mala možnosť, čo najefektívnejšie uplatniť všetky práva v trestnom konaní vrátane práva včas podať odvolanie a nebola jej bezdôvodne spôsobená ujma... Nedostatočným poučením sťažovateľky zo strany prvostupňového súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom a zabezpečiť si prostriedky právnej ochrany.“.

5. Vzhľadom na uvedené považuje sťažovateľka následné odmietnutie jej odvolania uznesením krajského súdu, ako aj odmietnutie dovolania uznesením najvyššieho súdu „za zásadné porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, alebo čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v spojení s čl. 2 ods. 3 Ústavy ako aj upretie jej základného práva na obhajobu.

Túto skutočnosť považuje za otázku zásadného významu, ktorá je po stránke právnej obsahovo naplnená nielen v rámci typicky nesprávneho právneho posúdenia veci, ale rovnako aj v rámci zistenej vady konania, ktorá mohla mať (a tu mala) za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Opak je v rozpore so zmyslom a účelom trestného konania, ktoré sa v žiadnom svojom štádiu nemôže nachádzať mimo ústavný rámec pravidiel spravodlivého procesu vymedzeného čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a rozhodovacia prax dovolacieho súdu (odmietajúca podané dovolania) nesmie narušovať

ústavnú zásadu rovnosti strán v trestnom konaní. Právne posúdenie veci sa totiž týka nielen noriem hmotného práva, ale tiež (a najmä) noriem procesného práva, ktoré zabezpečujú spravodlivosť fair procesu.“

6. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd v jej veci takto rozhodol:

„1/ Postupom Okresného súdu Nitra, postupom Krajského súdu v Nitre ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vo veci vedenej proti sťažovateľke na Okresnom súde v Nitre , spis. zn. 1T/17/2013, zo dňa 05. 12. 2013, na Krajskom súde v Nitre spis. zn. 1To 49/2014, zo dňa 29. 05. 2014 a na Najvyššom súde Slovenskej republiky spis.zn.5Tdo 93/2016, zo dňa 05. 01. 2017, boli porušené základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy... domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky, základné práva zaručené v čl. 49 Ústavy... v čl. 46 ods. 1 Ústavy... na spravodlivý proces, základné práva zaručené v čl.17 ods. 2 Ústavy..., nebyť stíhaný alebo pozbavený slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nebyť pozbavený slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok, základné práva a slobody zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru... v spojení s čl. 2 ods. 3 Ústavy.

2/ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spis. zn. 5Tdo 93/2016, zo dňa 05. 01. 2017, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3/ Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľke priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 30.000 EUR... ktoré jej je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť trovy konania v sume 340,88 EUR vrátane DPH do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet právnej zástupkyne sťažovateľky.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

9. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu a jeho rozsudkom č. k. 1 T 17/2013-127 z 5. decembra 2013 a postupom krajského súdu a jeho uznesením č. k. 1 To 49/2014-140 z 29. mája 2014

11. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ mohol domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

12. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

13. Podľa § 306 ods. 1 a 2 Trestného poriadku je odvolanie opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa, pričom odvolanie má odkladný účinok.

14. Z už uvádzaného ustanovenia Trestného poriadku je zrejmé, že právomoc preskúmať namietané porušenia označených práv postupom a rozsudkom okresného súdu mal predovšetkým krajský súd v konaní o podanom odvolaní. Skutočnosť, že sťažovateľka podala odvolanie po uplynutí zákonom určenej lehoty, v dôsledku čoho krajský súd jej odvolanie zamietol bez meritórneho prieskumu napádaného rozsudku okresného súdu, nespôsobilo zánik právomoci krajského súdu na prieskum rozsudku okresného súdu, zabránilo len jej efektívnemu využitiu zo strany sťažovateľky. Keďže však existoval iný súd, ktorý bol oprávnený preskúmať namietané porušenie práv sťažovateľky postupom okresného súdu a jeho rozsudkom, ústavný súd vychádzajúc z čl. 127 ods. 1 ústavy zastáva záver o nedostatku svojej právomoci na ich prieskum na podklade sťažnosti doručenej ústavnému súdu.

15. Obdobná je situácia aj vo vzťahu k postupu krajského súdu a ním vydanému uzneseniu z 29. mája 2014, ktoré bolo napadnuté dovolaním sťažovateľky a o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením z 5. januára 2017. Aj v tomto prípade postup krajského súdu a jeho uznesenie podliehal na základe podaného dovolania prieskumnej právomoci iného súdu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku]. V súvislosti s namietaným porušením práv je preto z ústavného hľadiska podstatné a určujúce len preskúmanie uznesenia najvyššieho súdu.

16. Vzhľadom na uvedený princíp subsidiarity vyplývajúci priamo z čl. 127 ods. 1 ústavy považoval ústavný súd za dôvodné sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu okresného súdu a jeho rozsudku č. k. 1 T 17/2013-127 z 5. decembra 2013, ako aj postupu krajského súdu a jeho uzneseniu č. k. 1 To 49/2014-140 z 29. mája 2014 odmietnuť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením sp. zn. 5 Tdo 93/2016 z 5. januára 2017

17. Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy môže každý konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

18. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nemožno nikoho stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

22. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04). V súvislosti so svojím postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (podobne II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní iných než ústavných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04).

23. Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Všeobecné súdy poskytujú ochranu plynúcu z citovaného článku ústavy tak, že postupujú v konaní v zmysle procesnoprávnych a hmotnoprávnych predpisov, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy upravujú podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane.

24. Podstatou práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (a obdobne základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01, II. ÚS 517/2014). K tomu sa pridávajú záruky spravodlivého procesu vzťahujúce sa na organizáciu a zloženie súdu, ako aj na vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

25. Podstatou predloženej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s postupom najvyššieho súdu a jeho právnym posúdením v otázke splnenia podmienok dovolacieho prieskumu uznesenia krajského súdu a rozsudku okresného súdu.

26. Ústavný súd sa preto oboznámil s obsahom uznesenia najvyššieho súdu, ktoré je výsledkom napadnutého postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 93/2016. V relevantnej časti napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol obsah § 368 ods. 1 a 2 a § 372 ods. 1 Trestného poriadku, nadväzne na čo formuloval tieto právne závery:

„Za využitie práva podať odvolanie proti rozsudku treba považovať iba situáciu, keď odvolací súd môže v dôsledku tohto riadneho opravného prostriedku uplatniť svoje oprávnenie podľa § 319 Tr. por. alebo podľa § 316 ods. 3 Tr. por. alebo rovnaké oprávnenie podľa § 321 Tr. por. s následným postupom podľa § 322 ods. 1 Tr. por. alebo podľa odseku 3 tohto ustanovenia po uplatnení prieskumnej povinnosti podľa § 317 Tr. por. Sem však nepatria prípady zamietnutia odvolania z formálnych dôvodov podľa § 316 ods. 1 Tr. por., kedy odvolací súd nemôže preskúmať napadnuté rozhodnutie, ani konanie, ktoré mu predchádzalo a jeho prieskumná povinnosť môže byť zameraná výlučne len na to, či existuje niektorý z dôvodov uvedených v tomto ustanovení, ktorý bez ďalšieho znamená zamietnutie odvolania (Zbierka stanovísk NS a súdov SR 3/2014, č. 48).

Absencia rozhodnutia odvolacieho súdu v merite veci má teda za následok nemožnosť podania dovolania. Obvinená podaním odvolania po zákonom stanovenej lehote vylúčila vecný prieskum veci na odvolacom súde.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie obvinenej [REDAKOVANÉ] na neverejnom zasadnutí, bez preskúmania veci, odmietol.

Nad rámec dovolací súd poznamenáva, že mylná interpretácia poučenia o lehote na podanie odvolania zo strany obvinenej nemala vplyv na správnosť uznesenia odvolacieho súdu. Neznalosť zákona nie je dôvod spôsobilý na odpustenie zmeškania lehoty a z toho vyplývajúce odlišné rozhodnutie vo veci.“

27. V danom prípade považuje ústavný súd za relevantnú svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania,

jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť a toho, či sú splnené iné zákonom ustanovené náležitosti zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 46/03).

28. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd podrobne a v súlade s ustálenou praxou (na ktorú primerane poukázal) vysvetlil zákonom ustanovenú podmienku realizácie dovolacieho prieskumu, ktorou je predchádzajúce včasné využitie riadneho opravného prostriedku proti rozsudku, ktorým bola uznaná vinnou zo spáchania trestného činu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu založené na racionálnom, podrobnom a pritom ústavne konformnom výklade relevantnej procesnoprávnej úpravy vyžadujúcej pred dovolacím konaním efektívne využitie riadneho opravného prostriedku, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého boli ustálené dôvody na odmietnutie dovolania s poukazom na konkrétne ustanovenie Trestného poriadku [§ 382 písm. d) Trestného poriadku]. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s touto interpretáciou zákonných ustanovení všeobecnými súdmi, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. Podľa názoru ústavného súdu však najvyšší súd vysvetlil ťažiskové dôvody vylúčenia dovolacieho prieskumu v sťažovateľkinej veci ústavne akceptovateľným spôsobom.

29. V tejto súvislosti tiež ústavný súd dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv (obdobne IV. ÚS 35/02, II. ÚS 103/09, II. ÚS 395/09, I. ÚS 595/2012). Skutočnosť, že sťažovateľka zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom,

by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Ústavný súd navyše poukazuje na právny názor ustálený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07).

30. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu (ako aj postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal) a obsahom sťažovateľkou označených základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné reálne dospieť k záveru o ich porušení. Postup najvyššieho súdu o vylúčení dovolacieho prieskumu uznesenia krajského súdu pre nesplnenie zákonných podmienok ústavný súd nevyhodnocuje ako zásah vedúci k odopretiu práva na súd ani k nezákonnému obmedzeniu osobnej slobody v rozpore s čl. 17 ods. 2 ústavy. Preto z hľadiska ich obsahu považuje ústavný súd predloženú sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (obdobne III. ÚS 188/2012).

31. K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 3 ústavy ústavný súd poznamenáva, že ide o základné ustanovenie limitujúce zásahy štátu vo vzťahu k nositeľom základných práv a slobôd neobsahujúce konkrétnu garanciu základného práva a slobody. V nadväznosti na uvedené treba konštatovať, že v prípade sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedeného teda vyplýva, že porušenie iného článku ústavy možno podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietateľ v spojení s namietaným porušením už konkrétneho označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keďže porušenie označených základných práv sťažovateľky (čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 49 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) zistené nebolo, nie je možné ani vysloviť záver o porušení označeného základného ustanovenia ústavy.

32. Keďže ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1, základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 2 ods. 3 ústavy namietaným uznesením najvyššieho súdu, bolo namieste sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

33. Vzhľadom na uvedené bolo už bez právneho významu bližšie sa zaoberať ostatnými návrhmi sťažovateľky formulovanými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2017